IT-8 TA' SETTEMBRU LONDRA, 1942

Il-ġrajja ta' Settembru li kull sena
jarmu l-egħruq u ġewwa ħsiebna jxettlu
tifkirijiet għeżież ta' l-akbar ħila,
u ġewwa qlubna
nirien ikebbsu
ta' mħabba u ta' qlubija,
sejħulna l-lum hawnhekk f'laqgħa Maltija,
fil-qalba ta' l-Imperu,
sabiex, għalkemm mifruda mill-Omm ħelwa,
minn ħutna u minn qrabatna,
nistgħu għallinqas
il-lum magħhom ningħaqdu
jekk mhux b'ġisimna b'ruħna fit-talb 'l Alla
li f'dak il-jum qaddis ħelisna w fdiena.
U ħeles dak in-nhar, b'saħħet il-Malti,
mhux biss ix-xtut tal-gżira;
ħeles l-Ewropa, d-dinja kollha ħeles
mill-madmad tal-ħakkiem,
minn ħajja lsira.

U hemm fuq qalb il-Belt,
fil-kenn tal-Maqdes fost l-oħrajn ewlieni,
ma' ġenb il-qabar sieket tal-Granmastru,
ma' ġenb it-trab qaddis ta' nies qalbiena
li bla ma tfantsu waqgħu fit-taqbida;
quddiem id-Dar tal-Ħaqq (hekk kif kien jixraq)
tellajna l-Monument, biex jibqa' għal dejjem
jixhed fil-bronż u ż-żonqor
is-Saħħa wit-Twemmin wil-Ħajja tagħna.

*

Ħarġet mill-ġdid, minn qiegħ id-dlamijiet,
waħxija, moqżieża,
tal-ħażen il-bhima misħuta
li għal żmien twil kienet miżmuma lsira
għax ma stajniex għal kollox neqirduha.
Iżda aħna naħtu wkoll, għax insejniehom
il-ktajjen
li tfajna ma' dwar għonqha w ma' riġlejha;
insejna nieħdu ħsiebhom u nżommuhom
b'saħħithom u marsusa;
u dawn maż-żmien bdew jerħu, bdew jissaddu
u bdew ukoll jinħallu:
u mgħaddba minn ġo fihom
ħarġet il-ġilpa
li ġiebet fuq id-dinja, fuq gżiritna
ħsarat u ħerba.
Ħarġet miġnuna; kissret kull fejn rifset;
ġarrfet il-knejjes, l-egħżeż ġid li kellna
mill-ibgħad żminijiet;
ġarrfet id-djar ta' l-għonja Kavalieri,
ġawhar ta' bini li ma jerġax jinbena;
qaċċtet bl-għeruq ġmiel it-Tijatru tagħna,
għaxqa ta' Malta, għira tal-Barrani;
ħarbtet triqat il-Belt,
ħarbtet irħula,
kissret li sabet,
u mnejn kull fejn għaddiet żergħet mibegħda.

Iżda fuq kollox għaqqdet nies gżiritna,
rabtithom f'fehma waħda għalenija
li ma jerħux il-għodod minn idejhom
qabel ma jeqirduha
did-darba għal-dejjem,
u magħha l-bagħal Taljan li qed jaqdiha.

*

Imbagħad meta dis-sħaba dallamija,
li waħxija
ġiebet is saħta, xerrdet dmugħ u dmija,
tgħaddi minn fuqna għal kollox,
tkun tista' bil-jedd kollu Malta għajjiena,
daħkana għalkemm muġugħa,
rebbieħa,
terfa' leħinha w tgħid:
Driegħ Alla ried ikun, u driegħ uliedi.

A. V. Vassallo

8 ta' Settembru, 1942.